

Inatsisartuni ilaasortaq
Jens-Erik Kirkegaard
Siumut

Indgået

13 APR. 2016

NAMMINERSORLUTIK OQARTUSSAT
GRØNLANDS SELVSTYRE
INATSISARTUT ALLATTOQARFIAT
BUREAU FOR INATSISARTUT
BOX 1060 - 3900 NUUK

Meeqqanik kinguaassiutitigut atornerluisimasut pineqaatissinneqartarnerat inuiaqatigiinnullu akulerutseqqinniarneqartarnerat pillugu § 37 naapertorlugu apeqqu nr. 72

04-04-2016
Sags nr. 2016 - 5614
Akt. nr. 2409021

Asasara Jens-Erik Kirkegaard

Postboks 1614
3900 Nuuk
Tlf. (+299) 34 50 00
Fax (+299) 34 54 10
E-mail: paian@nanoq.gl
www.naalakkersuisut.gl

Meeqqanik kinguaassiutitigut atornerluisimasunik pineqaatissiisarneq inuiaqatigiinnullu akulerutsitseqqinniartarneq pillugu apeqquinnut qujanaq.

Matuma kinguliani apeqqu titit akissuteqarfigaakka.

1. Kinguaassiutitigut meeqqanik atornerluisimasunut pinerluttulerinermi inatsimmi pineqaatissiinissamut sinaakkutit qanoq ippat?

Pinngortitamut, Avatangiisinut Inatsisinillu Atuutsitsinermut Naalakkersuisoqarfik isumassarsiorfissaminik pissarsiniarluni Inatsisunik Atuutsitsinermut Ministereqarfimmut attaveqarpoq, tassanngaanniillu imatut akissuteqartoqarpoq:

"Inatsisunik Atuutsitsinermut Ministereqarfimmit akissuteqarnissamut atugassatut ilisimatitsissutigineqarsinnaavoq, pinerluttulerinermut inatsit pinerlunnermut, meeqqanik kinguaassiutitigut atornerluinermik taaneqartumut tunngasunik imaqanngimmat, kisiannili inatsimmi § 79-imi pinerluttup meeqqap ukiui ilisimasimappagit imaluunniit mianersuaallortumik iliuuseqarsimappat, meeqqanik 15-it inorlugit ukiulinnik atoqateqarneq allatulluunniit kinguaassiutitigut atuiueq pinerlunnertut taaneqarpoq.

Pinerluttulerinermut inatsit – danskit pineqaatissiisarnermut inatsisaannut sanilliullugit – pinerlunnerni ataasiakkaani pineqaatissiisarnermut sinaakkutissanik imaqanngilaq.

Kisiannili pinerluttulerinermut inatsimmi § 119, imm. 1-imi allassimavoq, eqqartuussivik assigiinngitsunik pineqaatissiisinnaasoq. Pineqaatissiinerit sakkukinnerfaat mianersoqqusinerimut tunngasuuvoq, sakkortunerpaaq pinerluuteqarsimasunik inissiisarfimmut inissinneqarnissamut tunngasuulluni. Pinerluuteqarsimasunik inissiisarfimmut inissiineq pinerluttulerinermik inatsimmi § 147, imm. 1 naapertorlugu ukiunit qulinit sivirusunerinnaanngilaq.

Kiisalu pinerluttulerinermut inatsimmi § 119, imm. 2-mi allassimavoq, eqqartuussivik tamatumunnga taarsiullugu inuusuttunut immikkut ittumik ikiuinissamut, tarnikkut nappaatilinnut imaluunniit tarnimikkut innarluutilinnut immikkut ittumik pineqaatissiinissamut tigummissassanngortitsinissamulluunniit aalajangersaasinnaasut.

Pinerluttulerinermut inatsimmi § 121, imm. 1 naapertorlugu pineqaatissiinissamik toqqaanermi naliliinermilu illuatungaaticigut inatsisunik unioqqutitsinerup sakkortussusia, tassungalu ilanngullugu iliuuserisamut akiuiniarluni inuiaqatigiit soqutigisaat, aammalu aappaaticigut pinerluuteqartup inuttut atugai, tassungalu ilanngullugu pineqartup inatsisunik unioqqutitseqqinnginnissaa anguniarlugu suut pisariaqartinneqartutut nalilerneqartut eqqarsaatigineqassapput”.

2. Meeqqamik kinguaassiutitigut atonerluisimasutut eqqartuussinermi pisuutitsilluni inerniliinermi agguaqatigiissillugu pineqaatissiineq anstaltimut inissiinermi qanoq sivisutigisarpa, imaluunniit allatut kinguneqartitsinerit suuppat, pineqaatissiinerni 100-ni kingullerni imaluunniit ukiuni kingullerni pingasuni, imaluunniit uuttuummik allamik tulluunnerusoqarpat, agguaqatigiissillugu pineqaatissiinerit suuneranik ersertitsinnaasoq atorlugu?

Pinngortitamut, Avatangiisinut Inatsisinillu Atuutsitsinermut Naalakkersuisoqarfik isumassarsiorfissaminik pissarsiniarluni Inatsisunik Atuutsitsinermut Ministereqarfimmut attaveqarpoq, tassanngaanniillu imatut akissuteqartoqarpoq:

”Inatsisunik Atuutsitsinermut Ministereqarfik akissuteqarnissaminut ilassutissatut Naalagaaffiup Eqqartuussissuserisuanut oqaaseqaammik pissarsiniarpoq, tassanngaanniillu Kalaallit Nunaanni Politimesterimut oqaaseqaammik imaattumik pissarsisoqarpoq, tassanilu innersuussutigineqarpoq:

’Pinerluttulerinermut inatsit pinerlunnermik, meeqqamik kinguaassiutitigut atonerluinermik taaguutilimmik imaqanngilaq. Taamaattumik oqaaseqaatit matuma kingulianiittut pinerluttulerinermut inatsimmi § 79-imut tunngasuupput, taannalu imatut oqaasertaqarpoq:

Kinguaassiutitigut meeqqamik atoqatiginninnermut eqqartuunneqassaaq kinaluunniit meeqqamik 15-it inorlugit ukiulimmik kujannittoq allatulluunniit kinguaassiutitigut atoqatiginnittoq, pinerluuteqartup meeqqap ukiuni nalusimanngippagit imaluunnit tamatuma tungaatigut mianersuaalliorluni iliorsimalluni.’

Paasissutissalli kissaatigineqartut Kalaallit Nunaanni Politiit sullissinermi atortuinit tiguneqarsinnaanngillat, aammalu uanga (politimesteri, aaqq.) assersuutigalugu ukiuni kingullerni pingasuni pinerluutinik, pinerluttulerinermi inatsimmi § 79-imut tunngasunik piffissamik isumalluutinillu atuiffiusorujussuarmik misissuinissamut tunngavissarsisimanngilanga.

Ilisimatitsissutigisinnaavara, suliami aalajangersimasumik pineqaatissiinissamut tunngavissat arlallit apeqqutaatinneqartarmata, taakkununga pinerluuteqartup atugai, pinerluutit sakkortussusiat aammalu pinerluutit annertussusiat il.il. ilaallutik. Tassalu pineqaatissiinerni assersuutit unnerluussinerup tunuartinneqarnera oqaatigineqarsinnaavoq, soorlu 15-inik ukiullip pееqqani 14-inik ukiulik atoqatigisimappagu, taamatullu suliat sakkortuut, nalinginnaasumik aamma

kinguaassiutitigut pinngitsaaliinermik ilaqartartut, aammalu pinerluttoq pineqartoq atugai paasissutissartaalu, pingaartumillu siornatigut pinerluuteqarsimanera tunngavigalugit pineqartup allat inuunerinut, timaannut, peqqissusaannut kiffaanngissuseqarnerinulluunniit ulorianartorsiortitsinnaasutut naliliiffigineqarpat, taamatullu ulorianartorsiortitsineq pinngitsoortinniarlugu tigummineqarnissap atorineqarnissaa pisariaqartinneqarpat.

Kiisalu ilisimatitsissutigisinnaavara, peqqussutiga ullormoortoq nr. 11 suliani pinerluttulerinermi inatsimmi § 79-imut tunngasuni immikkoortumik imaattumik, pineqaatissiinernik aalajangersaasarnermut tunngasumik imaqarmat:

'Pissiarinneq

Pinerluttulerinermi inatsimmi § 79-imik unioqqutitsisoqarnerani pinerluffigineqartoq 14-iliisimappat, unnerluutigisaasorlu ukiunik marlunnik utoqqaaneruppat unnerluussinermik tunuartitsinermiit pinerloqqinnermi eqqartuunneqarnermut pineqaatissiissutinik atuisoqassaaq. Ukiut assigiinngissutaat annertuallaarpat, pinerluuteqarsimasunik inissiisarfimmut inissiisoqarsinnaavoq.

llaqutariinneq

Ataasiarluni marlussoriarluniluunniit atoqatigiinnermit allaanerusumik atornerluisoqarsimatillugu, pisunik sakkortuunik allanik pisoqarsimatinnagu tamanna ulluni 30-iniit 60-inut pinerluuteqarsimasunik inissiisarfimmiititsinermik kinguneqarsinnaavoq.

Marloriarluni pingasoriarluniluunniit atoqatigiinnermit allaanerusumik atornerluisoqarsimatillugu, pinerluffigisaasoq meeraavallaarsimappat, imaluunniit noqitsilluni pinngitsaaliisoqarsimappat (persuttaanertaqanngitsumik noqitsilluni) assigisaanilluunniit pisoqartillugu inissinneqarnissaaq qaammatinut pingasunut sivitsorneqarsinnaavoq.

Piffissap ingerlanerani ataasiaannarani pinngitsaaliisoqarsimappat - amerlanertigut atoqatiginninnernik atoqatiginneriaraluarnernillu kinguneqartumik - pisunik sakkortuunik allanik pisoqarsimatinnagu tamanna ukiunik 1½ - 2½-inik pinerluuteqarsimasunik inissiisarfimmiititsinermik kinguneqassaaq.

Pisut immikkut sakkortussuseqartillugit - soorlu pinerluffigisaasoq meeraavallaartillugu imaluunniit sakkortuumik atornerluineq sivisoorsuusimatillugu aamma/imaluunniit sakkortoorsuusimatillugu - pineqaatissiineq ukiut tallimat tikillugit sivitsorneqarsinnaavoq.

Allat

Atoqatigiinnermit allaanerusumik ataasiarluni unioqqutitsinermi pineqaatissiisoqartillugu, ulluni 40-niit qaammatinut pingasunut pinerluuteqarsimasunik inissiisarfimmiititsinermik kinguneqassaaq.

Pineqaatissiisarnermut aallaaviusut, suliani ullormoortumik peqqussutinni allassimasutut ittuni pineqaatissiinermik aalajangersaanissamut aallaavissatut allassimasut suliassaqarfimmi eqqartuussisaatsimi aalajangiunneqartartunut takussutissaapput.”

3. Kinguaassiutitigut meeqqanik atornerluisimasutut pineqaatissinneqartut, kriminalforsorgi eqqartuussiviilluunniit, periuseq suna atorlugu inuiaqatigiinnut akulerutsitseqqinneq sulissutigisarpaat, imaluunniit qanoq allatut ikiorniarneqartarpat?

Pinngortitamut, Avatangiisinut Inatsisinillu Atuutsitsinermut Naalakkersuisoqarfik isumassarsiorfissaminik pissarsiniarluni Inatsisinik Atuutsitsinermut Ministereqarfimmut attaveqarpoq, tassangaanniillu imatut akissuteqartoqarpoq:

”Inatsisinik Atuutsitsinermut Ministereqarfik akissuteqarnissaminut ilassutissatut Pinerluuteqarsimasunik Isumaginninnermut Pisortaqarfimmut oqaaseqaammik pissarsiniarpoq, tassangaanniillu imatut innersuussisoqarpoq:

<i>’Pinerluuteqarsimasunik akissuteqarnissamut Pinerluuteqarsimasunik pissarsivoq.</i>	<i>Isumaginninnermut atugassatut Isumaginnittoqarfimmiit</i>	<i>Pisortaqarfimmiit Nunaanni oqaaseqaammik</i>
--	--	---

Pisortaqarfimmiit aallarniutigalugu oqaatigineqassaaq, apeqqutip akissuteqarfigineqarnerani ”meeqqanik kinguaassiutitigut atornerluisimasunik eqqartuussinermi ” meeqqanik kinguaassiutitigut kannguttaatsuliornermi suliat tunngavigineqarmata. Taamatut immikkoortitsinissaq pingaaruteqarpoq, kannguttaatsuliornernit paasineqartunit ikittuinnaat meeqqanik kinguaassiutitigut atornerluinermik peqquteqartut naliliiffigineqarsinnaammata (tassalu immikkut meeqqanik kinguaassiutitigut atuinissamik soqutiginninnermut). Tamanna pineqaatissinneqartup katsorsarneqarnissamik pisariaqatitsineranik aamma periarfissaqarneranik naliliinermi pingaaruteqarpoq.

Kalaallit Nunaanni Pinerluuteqarsimasunik Isumaginnittoqarfimmit ilaatigut ilisimatitsissutigineqarpoq, ukiut kingulliunerusut ingerlanerini pinerluuteqarsimasunik inissiisarfinnut inissinneqarsimasut nassuerutiginninnermik tunngaveqarluni katsorsartinnermut, MUMIK-mik taaneqartumut peqataanissamut neqeroorfigineqartartut. Katsorsartinneq ataatsimut isigalugu tigummineqartut, pissutsiminnik allannguerusuttut ataatsimoorlutik pikkorissarfigaat. Katsorsartinnermi peqataasut naleqqunnerusumik pissusilersornissamut imaluunniit peqataasut ataasiakkaat imminnut isigisinnaaneriniq nukittorsaanikkut ’inuunermut pikkorinnerulernissamut’ ikiorneqartarput, tigummineqartut ajornartorsiuqtiminnik suliqaarnissamut kaammattorneqartarput, tamatumunngalu sakkussanik tuniorarneqartarlutik. Kisiannili MUMIK-mi tigummissaasut, meeqqanik kinguaassiutitigut kannguttaatsuliorsimallutik eqqartuussaasimasut immikkut siunnerfigineqanngillat.

Kalaallit Nunaanni pinerluuteqarsimasunik inissiisarfinni tarnit nakorsaannik, tarnit pissusaannik ilisimasalinnik, atoqatigiinnermik ilisimasalinnik katsorsaasunilluunniit assingusunik atorfeqartitsisoqanngilaq. Taamaattumik inuit Kalaallit Nunaanni piffissami aalajangersimasumi pinerluuteqarsimasunik inissiisarfimmiittussanngorlutik eqqartuunneqarsimasut Pinerluuteqarsimasunik Isumaginnittoqarfiup avataani katsorsarneqartarput.

Kisiannili inuit ilaatigut sakkortuumik kinguaassiutitigut atonerluinnermik pinerluuteqarsimasut, pingaarnertut 'inissiisarfinni, tarnit pissusaannik ilisimasalinnik Danmarkimi Pinerluuteqarsimasunik Isumaginnittoqarfimmit aqunneqartuni', tassalu Herstedvesterip Parnaarussiviani (siornatigut Herstedvesterimi pinerluuteqarsimasunik inissiisarfimmi) tigummineqartussatut pineqaatissinneqarsimasut – siornatigut pinerluuteqarsimasunik inissiisarfinnut piffissaligaanngitsumi inissinneqartutut taaneqartartut – naleqquttumik katsorsarneqarnissamut periarfissaqarput, tassunga ilanngullugu nakorsaatit atorlugit atoqateqarusunnerat sakkukillisinneqarsinnaalluni. Kalaallit Nunaanni Pinerluuteqarsimasunik Isumaginnittoqarfimmit ilisimatitsissutigineqarpoq, Kalaallit Nunaanni pinerluttulerinnermut inatsisip 2010-mi atuutilerneraniilli inuit ikittut Kalaallit Nunaanni inissiisarfinnut (ammaasunut) toqqaannartumik inissinneqartussanngorlutik eqqartuunneqartarsimasut. Tassalu paarnaarussat taakku Herstedvesterip Parnaarussiviani parnaarussatulli katsorsarneqarnissamut periarfissaat allaanerupput. Tunngaviusumik Kalaallit Nunaanni tigummineqartutut aammalu innuttaasutut allatulli naligiitsitaapput, kisiannili taamaakkaluartoq Pinerluuteqarsimasunik isumaginnittoqarfik tarnit nakorsaannik aamma tarnit pissusaannik ilisimasalinnik avataaniit ikiortissarsiortarpoq, ilaatigut Herstedvesterip Parnaarussivianiit. Kisiannili erseqqissaatigineqassaaq, Herstedvesterip Parnaarussivianiit ikiuninnermi aalajangersimasumik katsorsaasoqarani annertunerusumik ulorianartorsiorfiusinnaasunik naliliisoqartarmat, aammalu nakorsat immikkut ittumik ilisimasallit nalunaarutaannik pissarsisoqartarluni.

Kiisalu erseqqissaatigineqassaaq, Kalaallit Nunaanni tigummineqartussanngorlugit eqqartuunneqartut 2018-imiit siumut inissiisarfissamut nutaamut, Nuummi sananeqartumut inissinneqartalertussaammata. Tamatumunnga atatillugu Pinerluuteqarsimasunik Isumaginnittoqarfimmi taamatut pineqaatissinneqartunut tarnip nakorsaannit aamma tarnit pissusaannik ilisimasalinnit ikiorserneqarnissamut neqeroorutininik pilersitsinissaq sulissutigineqarpoq. 'Ataatsimiititaliaq, Nuummi inissiisarfissaq pillugu atoqatigiissaarisussaq'-mi – Kalaallit Nunaanni oqartussaasut aamma Pinerluuteqarsimasunik Isumaginnittoqarfimmi ataatsimut soqutigisat pillugit atoqatigiissaarinnermik paasissutissiisarnermillu qulakkeerisussami – ilaatigut tamanna suleqatigiissutigineqarpoq.

4. Meeqqanut kannguttaatsuliorsimanerminnik pineqaatissinneqarsimasut pineqaatissinneqarsimanertik naammassigaangassuk qanoq iliorluni meeqqanut kannguttaatsulioqqinnginnissaat qulakkeersimatinneqartarpa?

Pinngortitamut, Avatangiisinut Inatsisinillu Atuutsitsinermit Naalackersuisoqarfik isumassarsiorfissaminik pissarsiniarluni Inatsisinik Atuutsitsinermit Ministereqarfimmut attaveqarpoq, tassanngaanniillu imatut akissuteqartoqarpoq:

"Inatsisinik Atuutsitsinermit Ministereqarfik akissuteqarnissaminut ilassutissatut Pinerluuteqarsimasunik Isumaginninnermut Pisortaqarfimmut oqaaseqaammik pissarsiniarpoq, tassanngaanniillu imatut innersuussisoqarpoq:

*'Pinerluuteqarsimasunik Isumaginninnermut Pisortaqarfimmiit
akissuteqarnissamat atugassatut Kalaallit Nunaanni
Pinerluuteqarsimasunik Isumaginnittoqarfimmiit oqaaseqaammik
pissarsivoq.*

*Kalaallit Nunaanni Pinerluuteqarsimasunik Isumaginnittoqarfik ilaatigut
ilisimatitsivoq, tigummineqartut pinerluuteqarsimasunik
inissiisarfimmiittussatut eqqartuunneqarfigisamik naammassinerani
iperagaasut, iperagaanerminni Pinerluuteqarsimasunik
Isumaginnittoqarfimmit isumagineqarunnaartatut. Taamaalilluni
iperagaanerup kingorna tigummisaasimasut nakkutigineqarneq ajorput.*

*Tigummineqartut, tigummisassanngorlugit imaluunniit
pineqaatissinneqarsimasunik inissiisarfimmiittussanngorlugit
eqqartuussaasimasut iperagaanerini pisariaqartitanik aalajangersimasunik
naliliisoqareernerani nakkutigineqarnissamat piunasaqaatinik
immaqaluunniit katsorsarneqarnissamat immikkut piunasaqaatinik
pinerloqqissinnaanermut killiliinissaq siunertaralugu
aalajangersaasoqartarpoq."*

5. Eqqartuussiviit imaluunniit kriminalforsorgi isumaqarnerlutik pineqaatissinneqarsimasut kriminalforsorgimit nakkutigineqarnerata nalaa sunniuteqartartoq, taamaalilluni kannguttaatsuliortarnerit ikilisarlutik?

Pinngortitamut, Avatangiisinut Inatsisinillu Atuutsitsinermit Naalackersuisoqarfik isumassarsiorfissaminik pissarsiniarluni Inatsisinik Atuutsitsinermit Ministereqarfimmut attaveqarpoq, tassanngaanniillu imatut akissuteqartoqarpoq:

"Inatsisinik Atuutsitsinermit Ministereqarfik akissuteqarnissaminut ilassutissatut Pinerluuteqarsimasunik Isumaginninnermut Pisortaqarfimmut oqaaseqaammik pissarsiniarpoq, tassanngaanniillu imatut innersuussisoqarpoq:

*'Pinerluuteqarsimasunik Isumaginninnermut Pisortaqarfimmiit
akissuteqarnissamat atugassatut Kalaallit Nunaanni
Pinerluuteqarsimasunik Isumaginnittoqarfimmiit oqaaseqaammik*

pissarsivoq.

Kalaallit Nunaanni Pinerluuteqarsimasunik Isumaginnittoqarfimmit ilisimatitsissutigineqarpoq, misissuinerni, Kalaallit Nunaanni pineqaatissinneqarsimasunut suliniutit sunniutaannik paasisaqarfiusunik ilisimasaqartoqanngitsoq. Aamma Pinerluuteqarsimasunik Isumaginninnermut Pisortaqarfimmit Kalaallit Nunaanni pinerluuteqarsimasunik inissisimaffiiniitinneqartunut suliniutit sunniutaannik paasisaqarfiusunik ilisimasaqartoqanngilaq. Kisiannili misissuineq 2006-imeersoq innersuussutigineqarsinnaavoq, tassani Herstedvesterip Parnaarussiviani tigummineqartut nakorsaait atorlugit atoqateqarusunnerat sakkukillisinneqartarneranni angusat pitsaasut takutinneqarmata, tassanilu aamma pinerluuteqarsimasunik ulorianartunik, kinguaassiutitigut ulorianartorsiorfitsillutik atornearluisimasunik katsorsaariaatsit pitsaasutut allaaserineqarput.”

Inussiarnersumik inuulluaqqusillunga

Mala Høy Kúko